

—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

ԻԷ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1953

≡ ՓԵՏՐՈՒԱՐ ≡

ԹԻԻ 2

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Մ Ե Մ Պ Ա Հ Ք

«Մի՛ հոգայք ընդ ոգւոյ թէ զինչ ուտիցե՞ք, եւ մի՛ ընդ մարմնոյ թէ զինչ զգեցնուցու՞ք: Զի ոգի առաւել է քան զկեանքս, եւ մարմին՝ քան զմանրեման»:

ՂՈՒԿ. ԺԲ. 22-24

Կարգ մը ընկերային երևոյթներ, տօնախմբումներ, իւրաքանչիւր տարե-
դարձի, կամ աւանդութեան բերումով ամէն տարի կրկնուելով իմաստէ ու
նշանակութենէ կը պարպուին մարդոց համար՝ որոնք չեն գիտեր անդրադառ-
նալ և այդու իսկ խորանալ և իջնել տօներու մեղի մատուցած խորհուրդին:

Այսկերպ մարդոց համար աշխարհը ունայն է: Ունայնութեամբ մը սա-
կայն որ ոչ իմաստափրական և ոչ ալ որոշ վարդապետական հիմք մը ունի:
Փրականութեան մէջ սակայն ամէն ինչ ունայն է ունայնամիտներուն համար
միայն: Կան երևոյթներ մեր կեանքին մէջ որոնք, մեզի բերած իրենց խոր-
հուրդովն ու վսեմութեամբ միշտ թարմ են, քաջալերական և շինիչ:

Ճշմարիտ քրիստոնեային համար անձնիւր սուրբի տօն, առիթ մըն է
նորոգուելու, քրիստոնէական նոր ոգիով մը լեցուելու, և քրիստոնէական ազ-
նիւ սկզբունքներով շարունակելու առաջադրուած անցաւոր այս կեանքը: Հե-
տեւաբար ինքզինք կարենալ միշտ նորոգ պահել՝ քրիստոնէական առաքինու-
թիւն մըն է:

Նորոգման, սրբադործման հանգրուաններէն մին, Մեծ Պահոց օրերն են
որոնք դարձեալ իրենց մատուցած խորհուրդով տեղ կը գրաւեն մեր կեանքին
մէջ:

«Ապաքէն դուք Տաճար Աստուծոյ կենդանւոյ էք» կ'ըսէ Պօղոս Առաք-
եալ: Ճիշդ է որ մեր մարմինները կենդանի Աստուծոյ Տաճարներն են. ու մենք
ամբողջ մեր կեանքին տեսչութեան այնպիսի գործելու կերպ մը պարտինք

ուռնենալ որ արժանի ըլլանք կենդանի Աստուածութիւնը մեր մարմնեղէն անօթ-ներուն մէջ ընդունելու: Բայց, մարդկօրէն, տկարութեամբ մը, — մեր բնութեան բերումովն իսկ —, երբեմն կը տկարանանք ու մեր հոգիները, մանաւանդ մեր մարմինները կը կապենք անցաւոր, աշխարհային, փուճ վայելքներու և հաճոյքներու: Այդպէսով հեռացնելու մենէ մեր Տէրը, արժանի չըլլալով մեր մարմինները կենդանի Աստուծոյ Տաճարներ դարձնելու: Հո՛ս, անաւարկ կը սկսի մարդկային հոգիին տռամը: Անկո՛ւմը: Բայց մեծ մտածողներ ըսեր են թէ հաճոյքէն և հաճոյանալէն աւելի գեղեցիկ բան մը կայ, — տիրել ու յաղթել անոնց: Շատ մը սուրբեր ի սկզբան մեծ մեղաւորներ եղած են, սակայն զղուճն ու սրբացումը բարձրացուցած է զիրենք ու մեղքերու անդունդն ի վար իրենց գոյթը վերելքի մը փոխակերպած:

Մեծ Պահքը, այն շրջանն է մեր կեանքին մէջ ուր՝ ամէն անհատ ինքզինքը էապէս աւելի մօտ կը զգայ մեր Տիրոջ, աւելի սերտ յարաբերութիւն մը կ'ունենայ Աստուածային ներկայութեան հետ, ներապրելով Զայն:

Մեծ Պահքը հետեւաբար այն շրջանն է մեր կեանքին մէջ երբ արտաքինանալով մենք մեզմէ, կը դիտենք այն բոլոր գործերը որոնք երկար ժամանակի մը վրայ մեզ հեռացուցած են ճշմարիտ քրիստոնէի մը վայել ապրելու կերպ ուռնենալէ: Այսպիսով կը թօթուենք մեր վրայէն մարմնական զանազան կարիքները, հասնելու համար աւելի բարձր և ներհուն կեանքի մը: Ժուճկալութիւնն ու մանաւանդ անձնուրացութիւնը կարելի է հակադրել կարգ մը մարդոց այն հասկացողութեան որ սովորաբար կը ճանչցուի իբրեւ կեանքի *հիւ-տանիստ* աշխարհահայեացք — նոր զգեստով շատ հին վարդապետութիւն մը: Յոյն փիլիսոփայական դրութիւններուն մէջ իր առաքելութեան ընթացքին ամենէն շուտ — իր ծնունդէն իսկ վրիպածը: Երբեմն, սխալ հասկացողութեամբ մը մարդիկ երջանկանալը կը շփոթեն իրենց մարմնական զանազան փափաքներուն գոհացում տալով: Հետեւաբար, իւրաքանչիւր անգամ որ մարմնապէս կը հաճոյանանք, մենք մեզի երջանկանալու պատրանքը տուած կ'ըլլանք. և որովհետեւ մարդկային մեր բնութեամբ կ'ուզենք միշտ երջանկանալ, կը ձգտինք միշտ մարմնապէս հաճոյանալ, ու հաճոյքին մեզ մօտ տեւականանալը մեզ կ'առաջնորդէ անխուսափելիօրէն բարոյալքումի: Հարկ է որ մարմինն պէս պէս կարիքները չափաւորուին, զսպուին, տեղ տալու համար հոգեկան ապրումին, կրօնական հայեցողութեան, և սրտեռանդն պաշտամունքի:

Պահեցողութիւնը մեր մարմինն համար վարժամբ մըն է: Փորձի շրջան մըն է երբ հոգեպէս ուժեղացած՝ կ'արհամարհենք մարմնական ցանկութիւնները և կը տիրակալենք անոր յուր զգացումները: Ինքզինքնիս քննելէ, վերաքննելէ ետք, պիտի կարենանք լաւը և գեղեցիկը արժեւորել և յուրիս սրբազրել: Վասնզի արժեւորում և սրբաջրում՝ դատում կ'ենթադրեն:

Մեր առօրեայ փոխ-յարաբերութիւններուն մէջ, կեանքի պայքարին մէջ, ինչ ինչ զիջումներ կրնանք ըրած ըլլալ նիւթական զանազան բարիքներ ձեռք բերելու ի խնդիր, որոնք ի վերջոյ կրնան զմեզ հեռացուցած ըլլալ առաքելութենէ և այդպիսով մեր հոգիին վրայէն սրբած՝ Աստուածային պատկերին դրոշմը: Ասոր համար է որ բոլոր ժողովուրդներու մէջ ալ, մարդկութեան՝ կրօնական որոշ հասկացողութեան մը գալէն ետք, մեծ մարգարէներ, ժողո-

վուրդի առաջնորդներ, ճակատագրական վայրկեանները կանխող օրերուն, պահեցողութեամբ, ծոմապահութեամբ ապրած՝ ինքզինքնին քննած, մաքրած, զօրացած են։ Սրբագործութեմը մը ետք մեր հոգիները թեթևութեամբ մը, զօրութեամբ մը կարծես թէ պայծառակերպութիւն մը կը զգենուն։ Եւ լաւագոյն առիթը այդ զօրութեամբ մեր հոգիները չարին դէմ, մեղքին դէմ վանանելու, Ս. Յարութեան Հրաշափառ Տօնը քրիստոնէական տօներուն ամենէն փառաւորն ու ամենէն շքեղն է։ Մանաւանդ Ս. Յարութեան Տօնը մարդկային մեղքերը սրբագործելու խորհրդատուն է։ Քրիստոս իր մահովը կը յաղթէր մահուան։ Այն մահուան որ մեղքով սկզբնաւորուած էր. հետեւաբար, ազատելու համար մահկանացու մեղքերէն, անհրաժեշտաբար պէտք է որ սրբագործուինք։ Սրբենք մեր հոգիներուն վրայ նստած մեղքերուն դիրտը. և ասոր լաւագոյն միջոցը Մեծ Պահքի անդրադարձումի և ինքնաքննութեան, ի մի բան՝ կամքին տիրակալելու օրերն են։ Մնաց որ պահեցողութիւնը ֆիզիք հասկացողութեամբ մը եթէ անհրաժեշտութիւն մըն է մեր մարմնին համար, անհրաժեշտութիւն մըն ալ է նաև մեր հոգիին համար։ Խռովակոծ մեր հոգիին համար ներամփոփումն ու աղօթքը մեծագոյն սփոփանքն է։ Աղօթքը մեր է՛ն մեծ մխիթարութիւնն է։

Ապաշաւի այս օրերուն պէտք չէ թերանալ կատարելու կրօնական այն պարտաւորութիւնը որ կը յանձնարարուի մեզի. օրպէսզի, Քրիստոսի Յարութեան տօնին, մենք ևս թողունք այն գերեզմանը որ մեր մեղքերով զոյացուցած ենք։

Հաւարակ տեղիք է այլևս ըսել թէ մեր ազգային տեականացման մեծագոյն ազդակը, քրիստոնէական բարձր սկզբունքներուն մեր հոգին անքակտելիօրէն կապելը եղած է։ Մեր՝ այդ ոգիին ի խնդիր ազգովին զոհադրժուելը, մեր տեաբար սրբագործուելը, և ի վերջոյ մեր աչքերը տեապէս քրիստոնէական Լոյսին յառելը։

Մեծ Պահոց օրերուն մէջ ենք։

Ու երբ մեր աչքերը պահ մը կը դարձնենք մեր շուրջ, պիտի տեսնենք զուցէ թէ մենէ շատերը փոխան Լոյսի՝ խաւարին մէջ կը յամառին մնալ։ Բայց մենք մեր ծնունդով եղած ենք Լուսաւորչական, Քրիստոսով, առաքեալներով, Լուսաւորիչով լուսաւորուած, այդ լոյսին համար զոհուած, և մշտապէս այդ լոյսին հետևողները եղած ենք։

Անդրադառնանք այդ լոյսին, որպէսզի հեռանալով խաւարէն, ըլլանք հարազատ զաւակները մեր Մայր Եկեղեցիին ու Տիրոջ «Լուսոյ Որդիները» թէ՛ այս կեանքին և թէ՛ անդենականին մէջ, վառճիլ յաւիտեական կեանքը պայմանաւոր է մեր այս աշխարհի բարի և անմեղ կեանքով։

Զ. Ա. Զ.

